

Datum van
inontvangstneming

:

27/05/2019

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-290/19 – 1

Zaak C-290/19

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

9 april 2019

Verwijzende rechter:

Krajský súd Trnava (Slowaakse Republiek)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 maart 2019

Verzoeker:

RN

Verweerster:

Home Credit Slovakia a.s.

[*omissis*]

[Zaaknummer]

BESLISSING

De Krajský súd v Trnave (regionale rechter Trnava, Slowakije) [*omissis*] [namen van de rechters], in de rechtszaak die aanhangig is gemaakt door verzoeker, RN [*omissis*] [geboortedatum, volledig adres] woonachtig te Šaštín – Stráže, vertegenwoordigd door JUDr. Vladimír Sidor, advocaat, Hlohovec, tegen verweerster, Home Credit Slovakia, a.s., [*omissis*] [identificatienummer, volledig adres], gevestigd te Piešťany, vertegenwoordigd door Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., gevestigd te Trenčín, inzake [de betaling van] 1 932,10 EUR plus rente,

heeft uitspraak gedaan als volgt:

NL

Overeenkomstig artikel 162, lid 1, onder c), juncto artikel 378 van het Slowaakse wetboek van burgerlijke rechtsvordering wordt de behandeling van de zaak geschorst, en aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende vraag voorgelegd:

„Moet artikel 10, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad aldus worden uitgelegd dat de consumentenkredietovereenkomst aan het in deze bepaling gestelde vereiste voldoet indien het daarin vermelde jaarlijkse kostenpercentage niet is aangeduid met een specifiek percentage, maar met een bereik tussen twee waarden (van - tot)?”

Motivering

- 1 Het Hof wordt verzocht om te beslissen op het beroep dat verzoeker heeft ingesteld tegen het vonnis van de Okresný súd Senica [rechter in eerste aanleg, Senica, Slowakije] [*omissis*] [zaaknummer] van 21 maart 2018, waarbij deze rechter de door verzoeker tegen verweerster ingestelde vordering tot betaling van 1 932,10 EUR plus vertragingsrente wegens ongerechtvaardigde verrijking, heeft afgewezen. Verweerster zou zich ongerechtvaardigd hebben verrijkt bij de terugbetaling door verzoeker aan haar van een consumentenkrediet uit hoofde van een kredietovereenkomst. Deze overeenkomst bevatte evenwel niet alle wettelijk vereiste gegevens, en daarom moest het op grond daarvan verleende krediet worden geacht zonder rente en kosten te zijn verleend, en hoefde verzoeker alleen het kapitaal van dit krediet te betalen. Aangezien verzoeker ondertussen ten opzichte van het kapitaal evenwel 1 932,10 EUR te veel aan verweerster had betaald, vordert hij dit bedrag terug.
- 2 De rechter in eerste aanleg heeft zich gebaseerd op feiten die in hoger beroep niet zijn bestreden [Or. 2] en waarover partijen het niet oneens zijn, en die als volgt kunnen worden samengevat: op 4 maart 2013 hebben verzoeker, als kredietnemer, en verweerster, als kredietverlener, een kredietovereenkomst [*omissis*] [contractnummer] gesloten. Daarin werd onder andere het volgende bepaald: verweerster verleent verzoeker een niet-doelgebonden krediet ten bedrage van in totaal 3 359,14 EUR, het maandelijks af te lossen bedrag bedraagt 89,02 EUR, te betalen in 60 termijnen, de jaarlijkse rente bedraagt 19,62 % en het jaarlijks kostenpercentage (hierna: „JKP”) varieert van 21,5 % tot 22,4 %. Bij de vermelding van het JKP staat de volgende nota te lezen: „*de precieze waarde van het JKP hangt af van de dag waarop het krediet wordt uitbetaald, en de klant aanvaardt dat de kredietgever hem de precieze waarde van het JKP na de uitbetaling van het krediet meedeelt*”. Daarnaast zijn in de overeenkomst de vervaldata van de termijnen vermeld, waarvan de eerste binnen een maand na de uitbetaling van het krediet verschuldigd is. Elke verdere termijn is verschuldigd op de 15e dag van elke kalendermaand, en de aflossingstermijn voor het krediet bedraagt 60 maanden. Bij brief van 2 juli 2017 heeft verweerster aan verzoeker

bevestigd dat laatstgenoemde het volledige krediet had afgelost; verzoeker had verweerster voor dit krediet in totaal 5 291,24 EUR betaald.

- 3 De rechter in eerste aanleg heeft geoordeeld dat het door verweerster aan verzoeker verleende krediet een consumentenkrediet is in de zin van wet nr. 129/2010 op het consumentenkrediet en andere kredieten en leningen aan consumenten [zákon č. 129/2010 Z. z o spotrebitel'ských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebitel'ov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), in de versie die op 4 september 2013 van toepassing was (hierna: „wet nr. 129/2010”), en dat de kredietovereenkomst [omissis] [contractnummer] alle door artikel 9, lid 2, van wet nr. 129/2010 voorgeschreven gegevens bevat. Onder verwijzing naar het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 9 november 2016 in zaak C-42/15, *Home Credit Slovakia/Biróová*, is deze rechter tot de conclusie gekomen dat de overeenkomst niet de precieze vervaldatum van de afzonderlijke termijnen [,] en de precieze vervaldatum van het krediet hoeft te bevatten, en dat daarin niet hoeft te worden uitgesplitst met welk deel van elke aflossingstermijn kapitaal en met welk deel rente wordt betaald. De verwijzende rechter is eveneens tot de overtuiging gekomen dat het JKP niet op ondubbelzinnige wijze met een concreet cijfer in de overeenkomst hoeft te worden vermeld, en dat het onevenredig zou zijn om verweerster, louter omdat het JKP met een bereik tussen twee waarden (van - tot) is aangeduid, een sanctie op te leggen door de oordelen dat het krediet zonder rente en kosten is verleend. De rechter in eerste aanleg heeft daarom geoordeeld dat het krediet niet kan worden geacht zonder rente en kosten te zijn verleend, en dat verweerster zich niet ongerechtvaardigd heeft verrijkt doordat zij van verzoeker de genoemde aflossingstermijnen van het krediet heeft ontvangen ten bedrage van het in de kredietovereenkomst overeengekomen totaalbedrag.
- 4 In hoger beroep heeft verzoeker enkele bezwaren aangevoerd die volgens de verwijzende rechter evenwel niet relevant zijn voor de gestelde prejudiciële vraag. Zij betreffen namelijk de vraag of van elke termijn moet worden uitgesplitst met welk deel kapitaal en met welk deel rente wordt betaald, en of in de overeenkomst de precieze eindvervaldatum van het krediet moet zijn vermeld. Dienaangaande merkt de verwijzende rechter op dat het Hof van Justitie deze rechtsvragen reeds heeft beantwoord bij de uitlegging van richtlijn 2008/48/EG in zijn arrest van 9 november 2016 in zaak C-42/15, *Home Credit Slovakia/Biróová*, en dat daarop derhalve het beginsel van de „acte éclairé” van toepassing is. Verzoeker is het evenwel niet eens met de rechter in eerste aanleg, volgens wie het ingevolge artikel 9, lid 2, onder j), van wet nr. 129/2010 volstaat dat het JKP in de vorm van een bereik [tussen twee waarden] is vermeld. Een dergelijke uitlegging is volgens hem in strijd met de bepaling van wet nr. 129/2010 volgens welke de consument het recht moet hebben om eenduidige en nauwkeurige informatie te ontvangen over het JKP, dat wordt berekend op basis van op het tijdstip waarop de consumentenkredietovereenkomst wordt gesloten geldige gegevens. Ter onderbouwing van deze stelling verwijst verzoeker eveneens naar de beslissingen van meerdere regionale rechters van de Slowaakse Republiek. Hij betoogt dat aangezien dit verplichte, door artikel 9, lid 2, onder j), van wet nr. 129/2010

voorgeschreven gegeven in de overeenkomst ontbreekt, het krediet zonder rente en kosten is verleend, en dat verweerster het bedrag dat verzoeker te veel heeft betaald ten opzichte van het kapitaal van het krediet, aan laatstgenoemde moet terugbetalen.

II. Unierecht en nationaal recht [Or. 3]

- 5 Bij de beoordeling van de gestelde prejudiciële vragen baseert de verwijzende rechter zich met name op de overwegingen 19 en 31, en artikel 3, onder i), artikel 4, lid 2, onder c), artikel 5, lid 1, onder g), artikel 10, lid 1, onder g), en artikel 19 van richtlijn 2008/48/EG, en op deel II van bijlage I bij deze richtlijn. Beknoptheidshalve worden die bepalingen hier niet letterlijk weergegeven, aangezien het Hof van Justitie van de Europese Unie kennis daarvan heeft.
- 6 Richtlijn 2008/48/EG is in het nationale recht van de Slowaakse Republiek opgenomen bij wet nr. 129/2010 op het consumentenkrediet en andere kredieten en leningen aan consumenten en houdende wijziging van enkele wetten, die ten tijde dat verzoeker en verweerster de overeenkomst hebben ondertekend van toepassing was. In de onderhavige zaak zijn de volgende bepalingen relevant (die op 4 september 2013 in werking zijn getreden):

artikel 1, lid 2:

„(2) Voor de toepassing van deze wet wordt onder consumentenkrediet verstaan, een op een consumentenkredietovereenkomst gebaseerde tijdelijke verstrekking van geld in de vorm van een lening, krediet, uitstel van betaling of analoge financiële bijstand van een kredietgever aan een consument”;

Artikel 9, lid 2, onder k) en l):

„(2) De consumentenkredietovereenkomst [...] dient de volgende gegevens te bevatten [...]:

- j) het jaarlijkse kostenpercentage en het totale door de consument te betalen bedrag, berekend op basis van ten tijde van de sluiting van de consumentenkredietovereenkomst geldige gegevens; alle voor de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage gebruikte hypothesen worden vermeld [...];

- 7 artikel 11, lid 1:

„(1) Het consumentenkrediet wordt geacht zonder rente en kosten te zijn verleend, indien:

- a) de consumentenkredietovereenkomst [...] niet de in artikel 9, lid 2, onder a) tot en met k), [...] bedoelde elementen bevat.”

Daarnaast is in de onderhavige zaak artikel 451 van het Slowaaks burgerlijk wetboek (wet nr. 40/1964 en latere wijzigingen) relevant, dat als volgt luidt:

„(1) Hij die zich ongerechtvaardigd verrijkt ten koste van anderen, dient het onverschuldigd betaalde bedrag terug te betalen.

(2) De ongerechtvaardigde verrijking is een vermogensvoordeel dat is verkregen als gevolg van een nakoming zonder rechtsgrond of op grond van een ongeldige rechtshandeling [...].”

III. Belang van de prejudiciële vraag en motivering van de verwijzingsbeslissing

- 8 In de onderhavige zaak moet de verwijzende rechter beslissen op de door verzoeker ingediende vordering tot terugbetaling, die gebaseerd is op ongerechtvaardigde verrijking in de zin van artikel 451 van het Slowaaks burgerlijk wetboek. Volgens verzoeker heeft verweerster voordeel uit deze ongerechtvaardigde verrijking behaald, aangezien verzoeker alle termijnen van het krediet overeenkomstig kredietovereenkomst [*omissis*] [contractnummer], heeft terugbetaald, ten bedrage van in totaal 5 291,24 EUR. Het krediet dat voorwerp van deze overeenkomst was moest evenwel worden geacht zonder rente en kosten te zijn verleend in de zin van artikel 11, lid 1, onder a), van wet nr. 129/2010, en daarom kon verweerster uitsluitend het kapitaal van de lening, ten bedrage van 3 359,14 EUR, van [verzoeker] terugvorderen. Aangezien verweerster bij de nakoming ook betalingen voor rente en kosten heeft ontvangen, waarop zij volgens de wet geen recht had, heeft zij voordeel behaald uit een nakoming zonder rechtsgrond, te weten de betaling van niet geldige wettelijke rente, welke rente zij ingevolge artikel 451 van het Slowaaks burgerlijk wetboek aan verzoeker moet terugbetalen. Volgens verzoeker moet de reden waarom het krediet moet worden geacht **[Or. 4]** zonder rente en kosten te zijn verleend worden gezocht in het feit dat in kredietovereenkomst [*omissis*] [contractnummer], het jaarlijkse kostenpercentage is aangegeven door louter te verwijzen naar een bereik tussen twee waarden (van - tot), hetgeen volgens hem in strijd is met artikel 9, lid 2, onder i), van wet nr. 129/2010. Het antwoord op de vraag of de kredietovereenkomst [*omissis*] [contractnummer] voldoet aan deze wettelijke vereisten, en of verweerster dus recht heeft op de daaruit voortvloeiende rente en kosten, hangt af van de uitlegging van de voornoemde bepaling van wet nr. 129/2010, waarbij artikel 10, lid 1, onder g), van richtlijn 2008/48/EG in Slowaaks recht is omgezet. Volgens de verwijzende rechter dient daarom krachtens artikel 267, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te worden verzocht om uitlegging van richtlijn 2008/48/EG, teneinde de onderhavige zaak te kunnen afdoen. Uitlegging van richtlijn 2008/48/EG als een handeling van een instelling van de Europese Unie behoort tot de bevoegdheid van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgens artikel 267, lid 1, onder b), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

- 9 Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie is het jaarlijks kostenpercentage op het tijdstip waarop de consument een beslissing neemt een belangrijk gegeven, op grond waarvan hij de verschillende kredietaanbiedingen evalueert en tegelijkertijd beoordeelt waartoe hij zich verbindt (beschikking van het Hof van Justitie in zaak C-76/10, *Pohotovost/Korčkovská*). Het belang van dit gegeven kan eveneens worden afgeleid uit overweging 19 van richtlijn 2008/48/EG, waaruit blijkt dat de richtlijn beoogt transparantie te waarborgen door juist de berekeningsmethode van het JKP en de daarbij toe te passen hypothesen te uniformeren. Met dit oogmerk worden bij artikel 19 van richtlijn 2008/48/EG, gelezen in samenhang met bijlage I bij deze richtlijn, een gedetailleerde methode voor de berekening van het JKP, en een gedetailleerde lijst van de voornoemde hypothesen ingevoerd. Uit de voornoemde bepalingen kan volgens de verwijzende rechter reeds worden afgeleid dat in richtlijn 2008/48/EG met de term „jaarlijks kostenpercentage” een concreet cijfer wordt bedoeld. Juist op grond van het feit dat de waarde van het JKP afhangt van de datum waarop de lening wordt opgenomen en van de datum van de afzonderlijke termijnen, kunnen er bij de berekening van het JKP verschillen zijn naargelang de datum waarop de lening wordt uitbetaald. Richtlijn 2008/48/EG biedt juist voor dit probleem een oplossing, door in deel II van bijlage I bij de richtlijn een aantal hypothesen vast te leggen waarnaar in dat geval moet worden verwezen, en die tot doel hebben een specifieke datum voor de kredietopneming en voor de termijnen vast te stellen. Dat strookt ook met de bewoordingen van artikel 10, lid 2, onder g), van richtlijn 2008/48/EG, volgens welke bepaling het JKP, „berekend bij het sluiten van de kredietovereenkomst”, in de overeenkomst moet worden vermeld. Volgens de verwijzende rechter pleiten de bewoordingen van de genoemde bepalingen voor de conclusie dat volgens richtlijn 2008/48/EG het JKP moet worden aangeduid als een concreet cijfer dat bij het sluiten van de overeenkomst is berekend, met toepassing van de hypothesen als bedoeld in deel II van bijlage I bij deze richtlijn, en niet door een bereik tussen twee waarden (van - tot) te gebruiken.
- 10 In haar verweerschrift van 6 februari 2019 heeft verweerster verklaard dat de kredietovereenkomst [*omissis*] [contractnummer] is gesloten door middel van een telefonisch akkoord tussen verzoeker en verweerster, en dat verzoeker 35 dagen tijd heeft gehad om te beslissen of hij het voorstel voor de kredietovereenkomst wilde aanvaarden. Verweerster is daardoor niet in staat geweest om nauwkeurig vast te stellen op welk tijdstip het krediet is uitbetaald. Dit argument overtuigt de verwijzende rechter evenwel niet, aangezien juist in deze gevallen rekening moet worden gehouden met de toepassing van de hypothesen in deel II van bijlage I bij de richtlijn, bijvoorbeeld die onder a), c) en f). De loutere omstandigheid dat de datum van kredietopneming niet duidelijk is, brengt niet noodzakelijkerwijs met zich dat het JKP niet als één waarde moet worden aangegeven.
- 11 Daarnaast kan uit richtlijn 2008/48/EG worden afgeleid dat zowel de gevallen waarin het JKP op een andere wijze dan door vermelding van een precies cijfer kan worden aangegeven, als de gevallen waarin het JKP niet kan worden vastgesteld, uitputtend in deze richtlijn zijn omschreven. Uit artikel 19, lid 5, van richtlijn 2008/48/EG blijkt dat indien het voor de berekening van het JKP niet

mogelijk is om van de in deel II van bijlage I vermelde hypothesen gebruik te maken, en evenmin van die in artikel 19, de Commissie deze hypothesen kan aanvullen of wijzigen bij gedelegeerde wetgeving. Op vergelijkbare wijze regelt artikel 5 [Or. 5], lid 1, onder g), van richtlijn 2008/48/EG het geval waarin het in bepaalde omstandigheden mogelijk is om het JKP te wijzigen, en in dit geval wordt het de kredietgever uitdrukkelijk toegestaan (en voorgeschreven) om te vermelden dat bepaalde andere mechanismen voor de opnemings van het krediet kunnen leiden tot een hoger JKP. Deze regeling zou overbodig zijn indien het was toegestaan om het JKP als een bereik tussen twee waarden aan te duiden, omdat het in dat geval zou volstaan om deze „hogere [JKP]” overeenkomstig artikel 5, lid 1, onder g), als bovengrens aan te geven, en zou niet hoeven te worden vermeld dat dit percentage hoger kan worden. Ook deze overweging pleit voor de conclusie dat richtlijn 2008/48/EG met het JKP een specifieke waarde en geen bereik van waarden bedoelt, en uitdrukkelijk regelt op welke wijze een oplossing moet worden gevonden indien het feitelijk niet mogelijk is om een JKP vast te stellen. Deze wijzen om een oplossing te vinden kunnen derhalve niet worden omzeild door een JKP aan te geven met de vermelding dat het beweerdelijk niet mogelijk is om de nauwkeurige waarde daarvan vast te stellen, maar alleen een bereik (van - tot) kan worden aangegeven. In artikel 10, lid 2, onder i), van richtlijn 2008/48/EG wordt een vergelijkbare mogelijkheid (aangeven dat het JKP hoger of lager kan worden) niet genoemd. Integendeel, volgens deze bepaling moet een specifiek JKP worden vermeld. Volgens de verwijzende rechter kan daarom terecht worden geconcludeerd dat de vaststelling van het JKP als een bereik tussen twee waarden (van - tot) niet voldoet aan het vereiste van artikel 10, lid 2, onder i), van richtlijn 2008/48/EG.

IV. Conclusie

12 Gelet op de hierboven uiteengezette redenen is de rechter tot de conclusie gekomen dat in deze zaak het Hof van Justitie van de Europese Unie moet worden verzocht om een prejudiciële beslissing. In overeenstemming met de procedure [omissis] [verwijzing naar bepalingen van nationaal procesrecht] wordt de behandeling van de zaak krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie geschorst en beslist zoals vermeld in het dictum. Na de kennisgeving van de beslissing van het Hof van Justitie zal de verwijzende rechter de procedure hervatten [omissis] [verwijzing naar bepalingen van nationaal procesrecht]

13 [omissis] [vermelding van het rechterlijk college dat de onderhavige beslissing unaniem heeft vastgesteld en verwijzing naar bepalingen van nationaal procesrecht]

[omissis] [aanzegging dat het niet mogelijk is om tegen de beslissing op te komen]

Trnava, 12 maart 2019

[omissis] [namen van de rechters en naam van de griffier]